

Jaargang 6 • nummer 2
April 2008
Tweemaandelijks nieuwsbrief

Ver. Uitg.: Gerolf Annemans,
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel.

1

• Budgettaire en
communautaire
hoogspanning

2

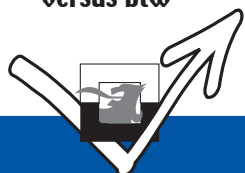
• De reële
werkloosheid
blijft te hoog

3

• Werkloosheid
– vervolg

4

• Nieuwbouw:
registratierechten
versus btw

www.ondernemendvl.org

Financiering Sociale Zekerheid

Randeel sociale bijdragen
(EU-27, 2005)

Slovakije	84%
Tsjechië	81%
Estland	80%
België	73%
Roemenië	73%
EU-27	59%
UK	48%
Portugal	48%
Ierland	40%
Cyprus	35%
Denemarken	29%

Bron: Eurostat, mei 2008.

Budgettaire en communautaire hoogspanning

In het vorige nummer van deze nieuwsbrief wezen we op het fragiele begrotingsevenwicht. Er mocht niet veel misgaan om de laatste begrotingsopmaak van Verhofstadt III niet te laten ontsporen. Twee maanden later lijkt een evenwicht op de begroting bij ongewijzigd beleid onhaalbaar.

Te optimistische uitgangspunten inzake economische groei en inflatie, maar ook een overschatting van de fiscale ontvangsten liggen aan de basis van de verslechterde budgettaire toestand. Zowel het Planbureau als de Europese Commissie hebben de Belgische groeiprognoze voor 2008 ondertussen bijgesteld tot 1,7% in plaats van de geraamde 1,9% in de begrotingsopmaak. De historisch hoge inflatie van nagenoeg 4,4% in maart en nog 4,15% in april heeft uiteraard niet alleen rechtstreekse budgettaire gevolgen, maar tast daarenboven de koopkracht aan en dus ook de groei. Ondertussen heeft de uitvoer nog steeds te lijden van de sterke euro. Daarenboven liggen de fiscale ontvangsten in het eerste kwartaal bijna 700 miljoen euro lager dan geraamd, voornamelijk als gevolg van een sterke terugval van de BTW-ontvangsten. Voor de eerste jaarhelft verwacht de studiedienst van Financiën een globale stijging van de belastingontvangsten van 4,5% of bijna 900 miljoen euro onder de budgettaire raming.

Het Planbureau gaat momenteel uit van een impact op de begroting van 0,12% BBP (of 430 miljoen euro). Volgens de EC stevent de Belgische begroting af op een tekort van 0,4% dit jaar en 0,6% in 2009. Hoe langer er gewacht wordt met een begrotingscontrole, hoe hoger de schade zal zijn. Nu al staat vast dat er voor honderden miljoenen zal moeten bijgestuurd worden.

De nieuwe marge wordt best niet gezocht in een verdere stijging van de fiscaliteit. Ondanks de resolute beloften de belastingen niet te verhogen, gebeurt dit wel. Zo wordt de belasting op obligatiefondsen niet afgeschaft. De vervanging van de gewestelijke registratierechten door een federaal btw-regime bij bepaalde vormen van nieuwbouw zal vooral Vlaamse vastgoedeigenaars treffen. Enkel Europa lijkt deze maatregel nog te kunnen verhinderen (zie bladzijde 4). Aangezien de in de begrotingsopmaak aangekondigde lastenverlagingen niet volstaan om de automatische belastingverhoging – via de inflatoire druk op de lonen en de progressiviteit van de belastingschalen – te compenseren, zal de effectieve belastingdruk in de personenbelasting stijgen in 2008. De tsjevenstreken lijken meer dan ooit terug van weggeweest. Over de impact van de zogenaamde Electrabel-taks op de consumentenprijzen in de energiesector bestaat nog steeds geen duidelijkheid. Het ziet er echter niet naar uit dat dergelijke maatregelen de reeds flink gestegen energieprijzen vlug zullen stabiliseren, laat staan doen dalen.

De tijd begint te dringen voor Leterme I. Drastische maatregelen zijn inmiddels onvermijdbaar geworden. Een aartsmoeilijke opdracht, nu het vertrouwen binnen de regeringsploeg ver onder het vriespunt is gezakt door onder meer het BHV-dossier. Alsof dit reeds niet zou volstaan heeft de premier nog andere communautaire katten te geselen. 15 juli, de datum voor het tweede pakket in de staatshervorming komt akelig dichtbij. Nu de Franstaligen hun communautaire eisen steeds verscherpen en het lot van de staatshervorming eraan verbinden, dreigt Vlaams minister-president Peeters de Vlaamse steun voor de federale begroting in te trekken bij een onbevredigend resultaat. De poging om een gedeelte van de Vlaamse belastingbevoegdheid inzake grondlasten te herfederaliseren, belooft echter niet veel goeds aangezien dit niet te verenigen is met de Vlaamse eisen om meer autonomie inzake arbeidsmarkt, fiscaliteit en sociale zekerheid.

Leterme beloofde, onder de mantra van goed bestuur meer koopkracht, minder lasten, een begroting met een overschot en communautaire standvastigheid. Het sirenengezag leverde hem een monsterscore van 800.000 stemmen op. Nog geen jaar later blijft van al deze beloften niets overeind en kreeg het imago van de premier een flinke deuk, zowel aan Waalse als Vlaamse kant. Of, om het met zijn eigen woorden te zeggen: wie gelooft deze man nog?

De reële werkloosheid blijft te hoog

In maart 2008 bedroeg de Belgische geharmoniseerde Werkloosheidsgraad 6,9%. Een jaar eerder was dit nog 7,7%. Hiermee daalt de Belgische werkloosheid iets sneller dan in de rest van Europa. In de EU-27 daalt het aantal werklozen met 0,6% op jaarbasis tot 6,7% in maart 2008. Voor het eerst sinds juni 2002 zijn er in België minder dan 500.000 werklozen. Volgens de officiële statistieken toch. In realiteit blijkt de echte werkloosheid een stuk hoger te liggen. Daarenboven is de relatief goede Belgische prestatie volledig te danken aan Vlaanderen.

Regionale divergentie

De werkloosheid daalde in de drie gewesten tussen maart 2007 en maart 2008. Met 9,1% was de daling het grootst in Vlaanderen. Ook Wallonië kent met 8% een significante terugval, terwijl in Brussel slechts sprake is van een bescheiden werkloosheidsdaling van 2%. Met 5,7% tekent Vlaanderen veruit de laagste werkloosheidsgraad op. In Wallonië ligt de werkloosheid 2,8 maal hoger dan in Vlaanderen, in Brussel zelfs 3,6 maal.

De verschillen in werkloosheidsgraad weerspiegelen zich uiteraard in de regionale tewerkstellingscijfers. In 2007 bedroeg de tewerkstellingsgraad - actieve bevolking / totale bevolking van 15 tot 64 jaar - in Vlaanderen 66,4% tegen 56,9% in Wallonië en 54,3% in Brussel. Voor België bedroeg de ratio 62,70%. In de EU-27 was gemiddeld 66% aan het werk.

Vlaanderen is goed voor 57,8% van de Belgische bevolking. Het Vlaams aandeel in de werkloosheid daarentegen bedraagt nog geen 33%. Het Waals percentage in de werkloosheid (48,6%) stijgt ver boven zijn bevolkingsaandeel (32,5%). Met een aandeel van 18,5%, loopt het Brusselse werkloosheidscijfer op tot nagenoeg het dubbele van het Brussels percentage in de Belgische bevolking, namelijk 9,7%. Uiteraard zijn dergelijke discrepanties een permanente bron voor aanzienlijke geldstromen via de sociale zekerheid vanuit Vlaanderen naar de andere gewesten.

Beperking van de gebruikte definitie

De officiële werkloosheids-cijfers, de zogenaamde geharmoniseerde werkloosheidsgraden, zijn berekend volgens de methode vastgelegd door Eurostat en gebaseerd op de definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie. Het grote voordeel van de geharmoniseerde definitie is natuurlijk de internationale vergelijkbaarheid voor de EU-lidstaten. De gebruikte definitie heeft echter ook een belangrijke tekortkoming: aangezien enkel de actief

werkzoekenden die onmiddellijk beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt worden meegeteld, zal het geharmoniseerde werkloosheidscijfer steeds een onderschatting zijn van de werkelijke werkloosheid.

Volgens de definitie van Eurostat is een werkloze iemand tussen 15 en 74 jaar die geen werk heeft, die beschikbaar is voor de arbeidsmarkt binnen veertien dagen en die gedurende de laatste maand actief werk heeft gezocht. In de statistieken wordt voor deze groep de term niet-werkende werkzoekenden gebruikt (NWWZ). De werkloosheidsgraad is het aantal NWWZ in verhouding tot de beroepsbevolking zijnde het totaal aantal personen tussen 15 en 64 jaar actief op de arbeidsmarkt, hetzij als werkende, hetzij als werkzoekende.

Werkzoekenden die niet onmiddellijk beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt of die niet actief naar werk zoeken komen dus niet in de geharmoniseerde statistieken voor. Het gaat bijvoorbeeld om werkzoekenden die een opleiding volgen, sommige tijdelijk werklozen, oudere werklozen vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende, vrijgestelden om familiale en of sociale redenen, bruggepensioneerden enz. De Europese definitie houdt met andere woorden geen rekening met allerlei nepstatuten die samen de verdoken werkloosheid vormen.

Werkloosheid volgens RVA-cijfers

Voor een vollediger beeld van de echte werkloosheid geven de door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening gepubliceerde cijfers meer inzicht. De RVA definieert de werkloosheid overeenkomstig de werkloosheidsverzekering. Een werkloze is iemand die een betaling van de RVA ontvangt.

In maart 2008 kregen in totaal 1.264.850 personen één of andere uitkering van de RVA. Dit komt overeen met maar liefst 28,9% van de binnenlandse werkgelegenheid, door de NBB geraamd op 4.381.200 voor het laatste kwartaal van 2007. Tegenover bijna 3,5 werkenden staat dus 1 steuntrekker. Op jaarbasis stijgt het aantal uitkeringsgerechtigden met goed 72.000 personen, waarvan ongeveer 35.600 de laatste maand. De categorie van vergoede werklozen daalt op jaarbasis met ruim 18.000 personen. De door de RVA ondersteunde werknemers neemt met nagenoeg 76.000 personen toe, terwijl de categorie van de werknemers die hun arbeidstijd aanpassen met 14.400 uitkeringsgerechtigden stijgt.

Werkloosheid per gewest, maart 2008 (definitie Eurostat)

	werkloosheidsgraad	Uverschil jaarbasis	Aantal personen
Ulaams Gewest	5,7%	- 9,1%	161.914
Waals Gewest	15,9%	- 8,0%	239.494
BHG	20,6%	- 2,0%	91.214
België	6,9%	- 7,9%	492.622

Waals gewest inclusief de Duitstalige gemeenschap. Bron: UDAB, Forem, Actiris.

Categorieën uitkeringsgerechtigden per gewest (maart 2008), absolute cijfers, RVA

	Vergoede werklozen	Werknemers ondersteund door de RVA	Werknemers die hun arbeidstijd aanpassen	Totaal	Totale bevolking
Vlaams G	301.362	193.900	164.189	659.451	6.117.440
Waals G	279.711	138.134	60.261	478.106	3.435.879
BHG	91.711	24.008	11.304	127.023	1.031.215
Totaal	672.784	356.042	235.754	1.264.580	10.584.534

Naast de 444.386 NWWZ bestaat de categorie vergoede werklozen uit 228.398 niet-werkende niet-werkzoekenden. Het leeuwendeel hiervan bestaat uit oudere werklozen (102.611) en uit bruggepensioneerden (114.388). Het saldo bestaat uit vrijgestelden omwille van sociale of familiale moeilijkheden (11.399). In Vlaanderen nam de het aantal bruggepensioneerden met 960 personen toe tot nagenoeg 78.150 bruggepensioneerden, goed voor meer dan 68% van het totaal aantal bruggepensioneerden.

Onder de door de RVA ondersteunde werknemers vallen de 183.448 tijdelijk werklozen, de 116.818 werklozen onder activeringsmaatregelen (zoals PWA-stelsel, opleidingen, maatregelen voor langdurig werklozen, voor jongeren, voor ouderen enz.) en de 55.765 deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een inkomensgarantie-uitkering. Van de werklozen onder activeringsmaatregelen zijn er 56.700 of bijna 49% afkomstig uit het Waals gewest.

De werknemers die hun arbeidstijd aanpassen bestaan uit de 118.112 personen die gebruik maken van (voornamelijk deeltijds) tijdskrediet, de bijna 117.000 werknemers in loopbaanonderbreking en thematische verloven (ouderschapsverlof, palliatieve zorgen en medische bijstand) en 660 halftijds bruggepensioneerden. Opvallend is de relatieve oververtegenwoordiging van Vlaamse werkneemsters in deze categorie.

Meer efficiëntie door regionalisering arbeidsmarkt

De werkloosheid ligt in werkelijkheid veel hoger dan algemeen

aangenomen. Enkel de categorie vergoede werklozen volgens de RVA ligt met 672.784 personen in maart 2008 reeds 37% boven het geharmoniseerde cijfer van 492.622. Inclusief de tijdelijk werklozen en deze onder activeringsmaatregelen, wordt de kaap van één miljoen vlot overschreden tot bijna 1.030.000 steuntrekkers. Indien we de werknemers die, normaliter vrijwillig, hun arbeidstijd aanpassen via een vorm van tijdskrediet of loopbaanonderbrekingen eveneens in rekening brengen, komen we op bijna 1.265.000 personen die in maart 2008 een RVA-uitkering genoten, 2,5 maal het officiële werkloosheidscijfer dus.

De RVA-cijfers bevestigen daarenboven de grote regionale verschillen in de werkloosheid. Het totale Vlaamse aandeel in de RVA-begunstigen ligt 5,7 procentpunt onder het bevolkingsaandeel. In Wallonië ligt het uitkeringsgerechtigden 5,2 procentpunt hoger dan het aandeel in de bevolking. In het Brussels gewest bedraagt het verschil 0,4 procentpunt. Vlaanderen draagt dus netto bij tot de RVA-inkomsten, de andere gewesten zijn netto-ontvangers. Wallonië en Brussel zijn oververtegenwoordigd in de klassieke werkloosheidscijfers (NWWZ). Wallonië maakt daarenboven relatief meer gebruik van activeringsmaatregelen. In Vlaanderen lijkt het Generatiepact dode letter, gezien het hoog aantal bruggepensioneerden. Tijdskrediet en loopbaanonderbreking blijken met een aandeel van nagenoeg 70% bijzonder populair in Vlaanderen. Door onder meer de hoge werkloosheid zijn deze statuten in de beide andere gewesten minder gegeerd. Dergelijke grote regionale (cultuur)verschillen kunnen onmogelijk door een federaal beleid optimaal beheerd worden. Deze cijfers kunnen enkel het pleidooi voor de regionalisering van de arbeidsmarkt versterken.

Categorieën uitkeringsgerechtigden per gewest (maart 2008), regionale aandelen, RVA

	Vergoede werklozen	Werknemers ondersteund door de RVA	Werknemers die hun arbeidstijd aanpassen	Totaal	Bevolking
Vlaams G	44,8	54,5	69,6	52,1	57,8
Waals G	41,6	38,8	25,6	37,8	32,5
BHG	13,6	6,7	4,8	10,1	9,7

Nieuwbouw: registratierechten versus btw

Net voor zijn aftreden besliste de regering Verhofstadt III een aanpassing van de fiscaliteit op de gezamenlijke verkoop van bouwgrond en nieuwbouw. In de toekomst zal de koper op het ganse bedrag 21% BTW moeten ophoesten. Momenteel betaalt men in Vlaanderen 10% registratierechten op de grond en 21% BTW op de woning. De nieuwe maatregel, ergens verdoken in de programmawet, moet 40 miljoen euro opbrengen voor de federale schatkist.

De regering beroept zich op een uitspraak van het Europese Hof van Justitie van juni 2000, het zogenaamde Breitsohl-arrest. Hierbij stelt het hof dat als er gekozen wordt voor de toepassing van het BTW-stelsel bij de verkoop van een gebouw, dit ook moet gelden voor de bijhorende grond. Over de draagwijdte, de afdwingbaarheid en de toepassing van het arrest in België, lopen de meningen uiteen. Het tijdstip van de toepassing, nagenoeg acht jaar na de uitspraak, doet toch de vraag rijzen of de regering niet eerder budgettaire motieven heeft. Of laat ze zich chanteren door de Waalse milieumaatschappij die dreigde een rechtszaak aan te spannen tegen de Belgische staat indien het arrest niet toegepast wordt?

De invoering van de algemene BTW-heffing is vooral nadelig voor Vlaanderen en voor de Vlamingen. De registratierechten vormen een belangrijke inkomst voor de Vlaamse overheid. In de Vlaamse begroting 2008 worden deze inkomsten op 1,064 miljard euro geraamd, of bijna een kwart van de opbrengst van de gewestelijke belastingen. De invoering van een federaal BTW-regime in bepaalde onroerend-goed-transacties zal uiteraard consequenties hebben, niet alleen voor de ontvangsten, maar zonder wetswijzigingen ook voor het systeem van de meeneembaarheid van betaalde grondrechten en voor de vrijstelling (abattement) op de eerste schijf van 15.000 euro van de grondprijs. Fundamenteel is het verlies aan Vlaamse fiscale autonomie. De Belgische deelstaten beschikken, zeker in vergelijking met echte federale staten, over bijzonder weinig fiscale bevoegdheden. De verdere afbraak ervan is onaanvaardbaar, verhoogt de afhankelijkheid van de Belgische staat en staat dus lijnrecht tegen het streven naar meer fiscale soevereiniteit.

Ook de Vlamingen zijn de dupe. Het Vlaams gewest heeft momenteel de laagste registratierechten (10% tegenover 12,5% in Brussel en Wallonië), de meest gunstige voordelen (abattement en meeneembaarheid), maar is ook het gewest waar de meeste appartementen en woningen type 'sleutel op de deur'-de categorieën die het sterkst onder de maatregel te lijden zullen hebben - verkocht worden. Het effect van een belastingverhoging tot 21% zal dan ook het sterkst zijn in Vlaanderen. Onder meer door de lagere huizenprijzen en de afwezigheid van gewestelijke fiscale voordelen zal de stijging in Wallonië veel beperkter zijn. Vlaanderen wordt als het ware gestraft voor zijn stimulerend woningbeleid om zoveel mogelijk inwoners te helpen een eigen woning te verwerven.

Het is geen toeval dat de eis om de toepassing van het Breitsohl-arrest uit Wallonië komt. Op industrieel gebied heeft het immers veel te winnen. In Vlaanderen bestaat reeds sinds 1995 een bodemsaneringdecreet. De aldus gesaneerde industrieterreinen werden verkocht met 21% niet recupereerbare BTW en waren bovendien onderhevig aan registratierechten in hoofde van de koper. Met het nieuwe systeem wordt de BTW aftrekbaar en verdwijnen de registratierechten. Aangezien Wallonië nagenoeg nog moet beginnen met de sanering van zijn industrieterreinen zal het vele miljoenen euro's aan belastingen kunnen voorkomen, iets wat in Vlaanderen niet mogelijk was.

De beslissing om de maatregel voorlopig te schrappen uit de programmawet en advies te vragen aan Europa is hopelijk het einde ervan. De federale staat kan er inderdaad een matig budgettair voordeel mee doen, Wallonië kan inderdaad heel wat belastingen vermijden, maar Vlaanderen en de Vlamingen zullen opdraaien voor het gelag door het verlies van inkomsten en fiscale autonomie en door de gestegen woningprijzen. Volgens de bouwsector vloeit momenteel bijna de helft van de kostprijs van een nieuwbouwwoning naar de overheid door allerlei taksen en heffingen. De geplande belastingverhoging zal het overheidsbeslag op een nieuwe woning boven de 50% duwen. Niet echt wat kan verwacht worden van een naar eigen zeggen sociale regering met oog voor de koopkracht van de mensen.

De Studiedienst van het Vlaams Belang startte einde 2003 met de uitgave van de Financieel-Economische Commentaren. Aanvankelijk bekeken we een bescheiden en nuchtere periodiek als de FEC als een noodzakelijke stap in aanloop naar ons economisch congres 'Ondernemend Vlaanderen' van november 2005. De gunstige reacties op onze tweemaandelijks publicatie hebben ons niettemin snel doen inzien dat de FEC méér was en zeker kon zijn dan zo maar een gelegenheidspublicatie.

We zijn nu bijna vijf jaar - een eerste lustrum - verder. Ondertussen ligt de FEC ook ter inzage in universiteiten, hogescholen, economische instellingen en de secretariaten van drukkinggroepen. Vanzelfsprekend willen wij onze Vlaams- en ondernemingsgerichte lezers, die ons van het begin met voldoening en af en toe een kritische noot hebben gelezen, niet vergeten. We willen hen danken voor hun trouw en blijvende goedbedoelde suggesties. Tevens willen we hen vragen om ons op de hoogte te brengen van andere mogelijk belangstellende lezers van de FEC. Dat kan steeds op onze coördinaten: fec@vlaamsbelang.org, studiedienst@vlaamsbelang.org, fax 02 218 19 58 of met een klein briefje t.a.v. Studiedienst Vlaams Belang, Financieel-Economische Cel, Madouplein 8 bus 9 te 1210 Brussel.

Contactadres Financieel-Economische Commentaren: Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel • Fax: 02.218.19.58
Abonneer via fec@vlaamsbelang.org, ook voor tussentijdse nieuwsflitsen en deze nieuwsbrief in PDF-formaat.